

เอกสารแนบท้าย

ก. เอกสารรายละเอียดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กรมศิลปากร
กรมโยธาธิการและผังเมือง
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น

ข. คู่มือทางเทคนิค

- ข1 คู่มือการสำรวจจัดทำทะเบียนแหล่งสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม
- ข2 คู่มือการสำรวจวิจัยทางเศรษฐกิจสังคม
- ข3 คู่มือการบูรณาการข้อมูลเข้าสู่กระบวนการวางแผนท้องถิ่น

ค. กฎบัตรสากลและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง

ก. เอกสารรายละเอียดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อำนาจหน้าที่ พันธกิจ

จัดทำนโยบายและแผน การอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ประสานการจัดการให้แผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ตาม พรบ. สิ่งแวดล้อม
และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ศึกษา วิเคราะห์ ประสานและกำหนดมาตรการเพื่อ ดำเนินการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครอง
ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานตามนโยบาย แผนและมาตรการ
จัดทำ รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม
การดำเนินการเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
บริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม

กรมศิลปากร

อำนาจหน้าที่ พันธกิจ

ดำเนินการตาม พรบ. โบราณสถาน

บำรุงรักษา อนุรักษ์ฟื้นฟู ส่งเสริม สร้างสรรค์ และเผยแพร่ ศิลปวิทยาการและวัฒนธรรมในด้าน พิพิธภัณฑ
โบราณคดี และโบราณสถาน วรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หอสมุดแห่งชาติ
และหอจดหมายเหตุแห่งชาติ นาฏศิลป์ ดุริยางค์ศิลป์ คีตศิลป์ สถาปัตยกรรม และ ศิลปกรรม
จัดการศึกษา ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางค์ศิลป์ คีตศิลป์ และ ข่างศิลป์ ทั้งในระบบและนอกระบบ
ศึกษา ค้นคว้า วิจัยและสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม ด้านการพิพิธภัณฑ โบราณคดี และโบราณสถาน
วรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หอสมุดแห่งชาติและหอจดหมายเหตุแห่งชาติ นาฏศิลป์
ดุริยางค์ศิลป์ คีตศิลป์ สถาปัตยกรรม และ ศิลปกรรม

กรมโยธาธิการและผังเมือง

อำนาจหน้าที่ พันธกิจ

จัดทำผังประเทศ ผังภาค ผังจังหวัด และจัดทำผังเมืองประเภทอื่น ๆ ทุกระดับตามลำดับความสำคัญ และ ความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อเป็นการขึ้นากำกับการพัฒนา การอนุรักษ์ และเร่งรัดพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสม ของหน่วยงานภาครัฐ
ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ตามผังเมือง และ พื้นที่ชนบทที่วางไว้อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม อย่างยั่งยืน
สร้างบุคลากรที่มีความถนัดด้านช่างและการผังเมืองเพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้แก่องค์กรภาครัฐ และเอกชน
สร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เพื่อการวางผังเมือง และระบบโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาเมืองและชนบท
การบังคับใช้กฎหมายเพื่อประชาชนและให้มีการพัฒนากฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง การพัฒนาเมืองและชนบท การควบคุมอาคาร การขุดดินและถมดิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
ให้บริการออกแบบ การก่อสร้างและการควบคุมอาคาร การก่อสร้าง การพัฒนาและบูรณะอาคาร และสาธารณสถาน ด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และ สิ่งแวดล้อม แก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐภาคเอกชนและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

อำนาจหน้าที่ พันธกิจ

ส่งเสริม เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ด้านสิ่งแวดล้อม
รวบรวม จัดทำและให้บริการข้อมูล และข้อมูลสารสนเทศด้านสิ่งแวดล้อม
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสงวน บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
ประสานและเสนอแนะแผน และมาตรการในการส่งเสริม เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ศึกษา วิจัย พัฒนา ถ่ายทอดและส่งเสริมเทคโนโลยีและการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

อำนาจหน้าที่ พันธกิจ

ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น
ศึกษา รวบรวมบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งศิลปกรรมและรายงาน สถานการณ์ที่คาดว่าจะมีผลกระทบ
สนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในแต่ละท้องถิ่นให้ถูกวิธีและเหมาะสม
สนับสนุนข้อมูลทางด้านวิชาการ เพื่อประกอบการพิจารณาโครงการพัฒนาต่างๆ
ตรวจสอบ ควบคุม ดูแล สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ในพื้นที่รับผิดชอบ และร่วมพิจารณาปัญหาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

ข. คู่มือทางเทคนิค

ข1 คู่มือการสำรวจจัดทำทะเบียนแหล่งสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม

ข2 คู่มือการสำรวจวิจัยทางเศรษฐกิจ สังคม

ข3 คู่มือการบูรณาการข้อมูลเข้าสู่กระบวนการวางแผนระดับท้องถิ่น

ข1 คู่มือการสำรวจจัดทำทะเบียนแหล่งสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม

สารบัญ

- 01 ที่มาและวัตถุประสงค์
- 02 องค์ประกอบและเนื้อหาของการสำรวจ
- 03 การกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มสำรวจ

01 ที่มาและวัตถุประสงค์

การสำรวจแหล่งสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม [Cultural Environment Survey] เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินการอนุรักษ์แหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ภายใต้ ระบบเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม [Cultural Environment Conservation System] ระบบดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ภายใตความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและเดนมาร์ก โดยมีสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานในระดับท้องถิ่น

เพื่อให้ระบบมีความครอบคลุมและมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เนื้อหาและวิธีการหลักของระบบการสำรวจนี้ได้ถูกพัฒนาและปรับใช้ทั้งจากระบบสากลที่ใช้อยู่ในนานาชาติเช่น ระบบการสำรวจมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศเดนมาร์ก InterSAVE [INTERNATIONAL SURVEY OF ARCHITECTURAL VALUES IN THE ENVIRONMENT] และระบบการสำรวจจดทะเบียนต่างๆของประเทศไทย โดยมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วนดังต่อไปนี้คือ

การลงทะเบียน

โดยการบันทึกลักษณะทางกายภาพต่างๆทั้งในส่วนที่เป็นธรรมชาติและสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น

การประเมินคุณค่าเบื้องต้น

เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการพิจารณาในการวางแผนงานเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในระดับชาติและในระดับพื้นที่

ฐานข้อมูลภาพถ่าย

เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงกับข้อมูลการลงทะเบียนและการประเมินคุณค่าเบื้องต้น

ลักษณะสำคัญของการสำรวจคือ เป็นการสำรวจในระดับพื้นที่อย่างรวดเร็ว [Urban Reconnaissance Survey] ให้ได้มาซึ่งภาพรวมของพื้นที่ศึกษาและแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมทั้งในส่วนที่เป็นกายภาพ และในส่วนที่เป็นนามธรรม [Intangible Heritage] เน้นครอบคลุมไปถึงพื้นที่สภาพแวดล้อมโดยรอบที่เกี่ยวข้องและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆที่สำคัญของพื้นที่ โดยคำนึงถึงคุณค่าความสำคัญโดยรวมของพื้นที่ไม่ใช่เพียงแต่โบราณสถานและองค์ประกอบสำคัญเท่านั้น

62

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจะเป็นฐานข้อมูลเพื่อต่อการใช้ประโยชน์ที่หลากหลายในอนาคตทั้งในส่วนของ การอนุรักษ์และพัฒนา โดยมีหน่วยงานที่จะรับผิดชอบหลักในการดำเนินการได้แก่ กองอนุรักษ์ฯ สำนักงาน นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม และหน่วยงานในระดับท้องถิ่น ดังนั้นระบบการสำรวจจึงเน้นไปที่ การบันทึกตัวแปรทางกายภาพที่ไม่ ซับซ้อน และสามารถทำการบันทึกได้โดยง่ายเพื่อให้ครอบคลุมปริมาณได้เป็นจำนวนมากและเหมาะสม กับระดับความรู้ความชำนาญของเจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่น โดยพยายามหลีกเลี่ยงการพึ่งพากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการสำรวจภาคสนามซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้เวลามาก อันจะส่งผลทำให้ ไม่สามารถดำเนินการสำรวจได้เท่าทันกับอัตราการเปลี่ยนแปลงและสูญเสียของแหล่ง มรดกทางวัฒนธรรม เหมือนเช่นในอดีต

ระบบการสำรวจนั้นจะเป็นเสมือนระบบการจัดทำเอกสาร [Documentation] แหล่งทรัพยากรทางวัฒนธรรม เบื้องต้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในระดับรายละเอียดของหน่วยงานอื่นๆในภายหลัง เช่น การสำรวจเพื่อขึ้นทะเบียนโบราณสถานและการประเมินคุณค่าโบราณสถาน ของกรมศิลปากร ซึ่งมีข้อจำกัดทั้งทางเวลา และมีความละเอียดเฉพาะทาง จำเป็นต้องพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการ อันทำให้ไม่สามารถครอบคลุมพื้นที่ได้เป็นจำนวนมาก

การสำรวจมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการ 4 ประการคือ

1. ให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าความสำคัญและพัฒนาการของ มรดกทางวัฒนธรรม
2. ส่งเสริมความสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้นั้นในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมผ่านการกระจายข้อมูล และองค์ความรู้ที่เป็นระบบถูกต้อง
3. ช่วยเป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการ เผื่อระวังและควบคุมการเปลี่ยนแปลงอันไม่เหมาะสมของแหล่ง มรดกทางวัฒนธรรม
4. เพื่อให้แน่ใจว่ากรรมวิธีการอนุรักษ์ดูแลมรดกทางวัฒนธรรมมีความเหมาะสมถูกต้องกับคุณค่าความสำคัญ และคุณลักษณะ

02 องค์ประกอบและเนื้อหาของการสำรวจ

02_01 หน่วยพื้นที่ของการสำรวจ [Survey Unit]

หน่วยพื้นที่ของการสำรวจหลักคือ พื้นที่ “แหล่งสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม” [Cultural Environment] ซึ่งได้ผ่านการระบุ [identification] ตามสาระสำคัญ [theme] ของแต่ละจังหวัด โดยมีเกณฑ์พิจารณาในการกำหนดขอบเขตพื้นที่ดังนี้คือ

- ก) เป็นพื้นที่ที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญพื้นฐานอันส่งผลถึงคุณค่า โดยรวมของพื้นที่ได้อย่างครบถ้วน
- ข) เป็นหน่วยพื้นที่ที่ยังคงความชัดเจนในเรื่องของคุณลักษณะเด่น [character] ของพื้นที่
- ค) เป็นหน่วยพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่ได้ถูกกำหนดไว้ ผ่านองค์ประกอบเมืองเช่น กำแพงเมือง หรือ คูเมือง หรือ ผ่านองค์ประกอบทางธรรมชาติ เช่น แนวภูเขา แม่น้ำ

02_02 ระดับเนื้อหาของการสำรวจ

การสำรวจแบ่งออกเป็น 2 ระดับซึ่งมีการบันทึกเนื้อหาข้อมูลที่แตกต่างกันไปคือ

การสำรวจระดับพื้นที่ (แบบฟอร์ม ก) ได้แก่

การบันทึกลักษณะโดยรวมของพื้นที่ตามขอบเขตเบื้องต้นของแหล่งสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่กำหนด

การสำรวจระดับองค์ประกอบ (แบบฟอร์ม ข) ได้แก่

การบันทึกลักษณะขององค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลถึงคุณค่าความสำคัญของพื้นที่ ทั้งในส่วนที่เป็น อาคาร สิ่งก่อสร้าง พื้นที่ว่าง ฯลฯ

การสำรวจในทั้ง 2 ระดับมีหัวข้อหลักของข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลการสำรวจและที่ตั้ง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลคุณลักษณะ

ส่วนที่ 3 บทวิเคราะห์

02_03 การประเมินคุณค่าเบื้องต้น

ได้แก่ การประเมินจากคุณค่าความสำคัญของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมในเบื้องต้น ข้อมูลที่ได้จากบทวิเคราะห์ในการสำรวจ จะมีผลสรุปออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง กลาง ต่ำ พร้อมทั้งคำบรรยายเชิงพรรณนาถึงเหตุผลของการประเมิน โดยมีเกณฑ์ในการประเมินหลัก ได้แก่

คุณค่าด้านวัฒนธรรม [Cultural value] คือ ความเป็นเอกลักษณ์ [Identity value] ศิลปะเทคนิค [artistic or technical value] ความหายาก [rarity value]

คุณค่าด้านเศรษฐกิจสังคมร่วมสมัย [Socio-economic value] คือ เศรษฐศาสตร์ [economic value] ประโยชน์ใช้สอย [functional value] การศึกษา [educational value] สังคม [social value] และการเมืองการปกครอง [political value]

การประเมินเบื้องต้นมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ

- 1. เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแผนงานของ กองอนุรักษ์ฯ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย
- 2. เพื่อช่วยในการกลั่นกรองข้อมูลแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งมีปริมาณมากให้ลดลงจนมีปริมาณเหมาะสมกับรูปแบบการดำเนินการของกรมศิลปากรและหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

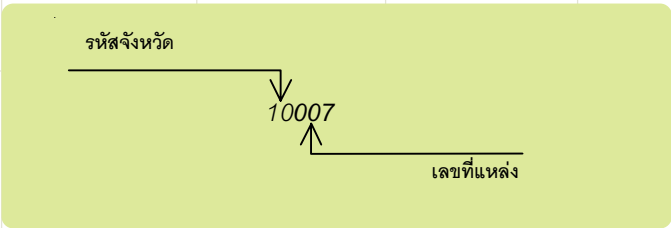
ลักษณะการดำเนินการจึงเน้นการประเมิน โดยใช้วิธีการเชิงจิตวิสัย [Subjective approach] (ใช้ข้อมูลที่เก็บมาประเมินผ่านการสังเคราะห์ ไม่ใช้การคำนวณทางคณิตศาสตร์) ซึ่งมีความแตกต่างจากวิธีการเชิงตรรกะวิสัย [Objective approach] ของกรมศิลปากรอันมีระดับความละเอียดของการประเมินและความเป็นวิทยาศาสตร์สูงกว่า โดยมีสมมุติฐานว่าระบบนี้เป็นระบบการประเมินที่ง่ายไม่ซับซ้อน ดำเนินการได้โดยเจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่น แต่คงที่มีระดับความถูกต้องอยู่ในระดับน่าพอใจ ซึ่งภายหลังจากการกลั่นกรองข้อมูลให้เหลือเฉพาะองค์ประกอบที่สำคัญแล้วจะได้มีการจัดลงข้อมูลให้กับทางกรมศิลปากรเพื่อประเมินในระดับรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

03 การกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มการสำรวจ

03_01 แบบฟอร์มสำรวจระดับพื้นที่ (แบบฟอร์ม ก)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลการสำรวจและที่ตั้ง

ชื่อพื้นที่สำรวจ
เลขที่พื้นที่สำรวจ: รหัสจังหวัด+ เลข3หลัก กำหนดเองภายในแต่ละจังหวัด

ชนิดเมืองเก่า หรือ แหล่งสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ หรือ แหล่งสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม (สามารถระบุได้มากกว่า 1 หัวข้อถ้าพื้นที่นั้นเป็นหลายชนิด)
ผู้สำรวจชื่อผู้สำรวจ (มากกว่า 1 คนได้)
วันที่สำรวจวันที่ดำเนินการสำรวจ (มากกว่า 1 ครั้งได้ ให้ระบุทุกครั้งที่ทำการสำรวจเพิ่มเติม)
พิกัดทางภูมิศาสตร์ระบุเป็น ละติจูด และ ลองจิจูด
ตำแหน่งที่ตั้งระบุ ถนน คลอง หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ อบต. เทศบาล จังหวัด ของพื้นที่นั้น
สถานภาพในกรณีพื้นที่มีขนาดใหญ่สามารถระบุ ตำบล อบต. หรือเทศบาลมากกว่า 1 แห่งได้
มรดกโลก (การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก)
บัญชีรายชื่อ (การรอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก (tentative list))
ทะเบียนโบราณสถาน กรมศิลปากร
พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม สผ.
อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ
แผนที่อ้างอิงแผนที่ระบุพื้นที่นั้นอยู่ตำแหน่งใดในจังหวัด มาตราส่วน 1:200,000
หรือตามความเหมาะสมกับขนาดของจังหวัด
การเข้าถึงเส้นทางคมนาคมในการเข้าถึงพื้นที่

03_01 แบบฟอร์มสำรวจระดับพื้นที่ (แบบฟอร์ม ก)

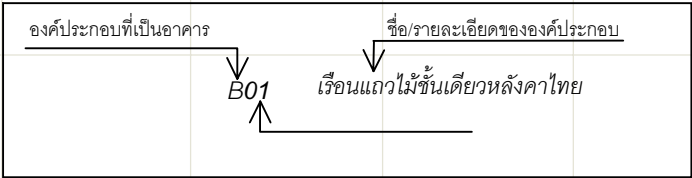
ส่วนที่ 2 ข้อมูลคุณลักษณะ

แผนผังองค์ประกอบ

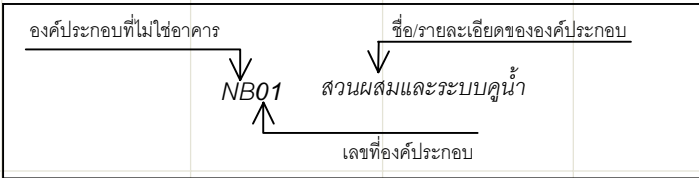
ผังแสดงขอบเขตและองค์ประกอบสำคัญของพื้นที่ โดยระบุในผังให้สัมพันธ์กับสัญลักษณ์(สีหรือภาพ) ที่กำหนดเช่น โบราณสถานสำคัญ อาคารลักษณะพิเศษ ต้นไม้ใหญ่/ พื้นถิ่น ฯลฯ

องค์ประกอบสำคัญ

มาตราส่วน 1:4000 หรือตามความเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ อาคารสำคัญ ให้ระบุเลขอ้างอิงเป็น B+ตัวเลข 2 หลักกำหนดเองในแต่ละพื้นที่ และ ชื่อ/รายละเอียดขององค์ประกอบนั้นๆ

องค์ประกอบที่ไม่ใช่อาคาร ให้ระบุเลขอ้างอิงเป็น NB+ตัวเลข 2 หลักกำหนดเองในแต่ละพื้นที่ และ ชื่อ/รายละเอียดขององค์ประกอบนั้นๆ

ปัจจัยในการกำหนดขอบเขต

ระบุและอธิบายปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดขอบเขตพื้นที่เช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ หรือการกระจายตัวและตำแหน่งที่ตั้งของทรัพยากรทางวัฒนธรรมในพื้นที่ ฯลฯ

ข้อมูลทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี

ประวัติความเป็นมา เหตุการณ์สำคัญ บุคคลสำคัญ และตำนานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่

ลักษณะเด่นทางธรรมชาติและภูมิทัศน์

ลักษณะเด่นทางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของสิ่งที่มีมนุษย์ไม่ได้สร้างที่ปรากฏเด่นชัดในพื้นที่

ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

ลักษณะเด่นทางกายภาพของสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น รวมถึง อาคาร สิ่งก่อสร้าง เส้นทางสัญจร ฯลฯ

สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี

บรรยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ที่มีลักษณะเด่นในพื้นที่

ภาพถ่าย

รูปถ่ายประกอบ ที่สัมพันธ์กับคำบรรยายข้อมูลคุณลักษณะ พื้นที่ตามหัวข้อข้างต้น

03_01 แบบฟอร์มสำรวจระดับพื้นที่ (แบบฟอร์ม ก)

ส่วนที่ 3 บทวิเคราะห์

สภาพความแท้ดั้งเดิมและบูรณภาพ [Authenticity and Integrity]

ระบุระดับการคงอยู่ของ ความดั้งเดิม คุณค่าความสำคัญและความสมบูรณ์
ของพื้นที่ เป็นระดับ สูง กลาง ต่ำ

คุณค่าความสำคัญโดยรวมของพื้นที่ [Significance]

ระบุผลสรุปของการวิเคราะห์หาค่าในด้านต่างๆ และความแท้
ดั้งเดิม ของพื้นที่ออกเป็นระดับ สูง กลาง ต่ำ พร้อมคำอธิบายถึงเหตุผล

ภัยคุกคามและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลง

ระบุปัจจัยและสิ่งทีอาจทำให้พื้นที่สูญเสียคุณค่าความสำคัญ และ
ความแท้ดั้งเดิม ทั้งในส่วนที่เป็นปัจจัยโดยตรง และปัจจัยทางอ้อม

ออกเป็นระดับ สูง กลาง ต่ำ พร้อมคำบรรยาย

ศักยภาพในการอนุรักษ์และพัฒนา

ระบุศักยภาพของพื้นที่เมื่อพิจารณาความพร้อมและความสัมพันธ์เทียบ
เคียงกับบริบทโดยรอบ ให้เป็นระดับ สูง กลาง ต่ำ

แนวทางการจัดการ

ระบุ การดำเนินการเพื่อคงรักษาคุณค่าความสำคัญ และป้องกันภัยคุกคาม
ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ

แหล่งข้อมูล

ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลต่างๆ ทั้งในส่วนข้อมูลปฐมภูมิจากการสอบถาม
ในพื้นที่ และ ส่วนที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่อ้างอิงจากเอกสารอื่นๆ

03_02 แบบฟอร์มสำรวจระดับองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่เป็นอาคาร/ สิ่งก่อสร้าง (แบบฟอร์ม ข1)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลการสำรวจและที่ตั้ง

ชื่อ	ชื่อองค์ประกอบที่เป็นอาคาร
เลขที่แหล่ง	เลขที่พื้นที่ ที่องค์ประกอบนี้ตั้งอยู่ (ตามแบบฟอร์ม ก)
เลของค์ประกอบ	เลขอ้างอิงของตัวองค์ประกอบที่เป็นอาคารนั้นตามที่อยู่ในแผนผังองค์ประกอบของส่วนที่ 2 ในแบบฟอร์ม ก
ตำแหน่งที่ตั้ง	ระบุ ถนน คลอง หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ อบต. เทศบาล จังหวัด ของพื้นที่นั้น ในกรณีพื้นที่มีขนาดใหญ่สามารถระบุ ตำบล อบต. หรือเทศบาลมากกว่า 1 แห่งได้
สถานภาพ	มรดกโลก (การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก)
	บัญชีรายชื่อ (การขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก (tentative list))
	ทะเบียนโบราณสถาน กรมศิลปากร
	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม สผ.
แผนที่อ้างอิง	อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ แผนที่ระบุพื้นที่นั้นอยู่ตำแหน่งใดในจังหวัด มาตราส่วน 1:200,000 หรือตามความเหมาะสมกับขนาดของจังหวัด
กรรมสิทธิ์	ระบุบุคคลหรือหน่วยงานที่มีสิทธิ์ในการครอบครองอาคาร
ประเภท	ระบุว่าองค์ประกอบนั้นจัดเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมหรือธรรมชาติประเภทใด (สามารถระบุได้มากกว่า 1 หัวข้อถ้าองค์ประกอบนั้นมีลักษณะตรงกับหลายประเภท)
ผู้สำรวจ	ชื่อผู้สำรวจ (มากกว่า 1 คนได้)
วันที่สำรวจ	วันที่ดำเนินการสำรวจ (มากกว่า 1 ครั้งได้ ให้ระบุทุกครั้งที่ทำการศึกษาเพิ่มเติม)
แผนที่อ้างอิง	แผนที่ระบุว่าองค์ประกอบนั้นอยู่ตำแหน่งใดในพื้นที่ตามแบบฟอร์ม ก และ/หรือ ผังอาคาร/ผังบริเวณคร่าวๆ
การเข้าถึง	มาตราส่วนตามความเหมาะสมกับขนาดขององค์ประกอบ เส้นทางคมนาคมในการเข้าถึงพื้นที่

03_02 แบบฟอร์มสำรวจระดับองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่เป็นอาคาร/ สิ่งก่อสร้าง (แบบฟอร์ม ข1)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลคุณลักษณะ

ลักษณะอาคาร

ระบุคุณลักษณะของอาคารตามหัวข้อต่อไปนี้

ประเภทอาคาร

การใช้สอยปัจจุบัน

ยุคสมัย

รูปแบบ

จำนวนชั้น

รูปทรงหลังคา

วัสดุหลังคา

วัสดุผนัง

ลักษณะฐานอาคาร

หมายเหตุ: การระบุคุณลักษณะในบางหัวข้อเช่น ยุคสมัย รูปแบบ

อาจจำเป็นที่จะต้องมีการขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเช่น

กรมศิลปากร หรือ ใ้ระบุไว้ว่า ไม่สามารถระบุได้เพื่อที่ทางเจ้าหน้าที่

ส่วนกลาง สผ. จะเป็นผู้ออกข้อมูลในข้อนี้ในภายหลัง

ข้อมูลทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี

ประวัติความเป็นมา เหตุการณ์สำคัญ บุคคลสำคัญ การใช้สอยดั้งเดิม

และตำนานที่เกี่ยวข้องกับอาคาร

ภาพถ่าย

รูปถ่ายประกอบ ที่สัมพันธ์กับคำบรรยายข้อมูลคุณลักษณะอาคาร

ตามหัวข้อข้างต้น

03_02 แบบฟอร์มสำรวจระดับองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่เป็นอาคาร/ สิ่งก่อสร้าง (แบบฟอร์ม ข1)

ส่วนที่ 3 บทวิเคราะห์

คุณค่า [value]	ระบุคุณค่าของอาคารตามหัวข้อย้อยดังนี้คือ อายุสมัย ความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์สำคัญ การเป็นหลักฐานทางโบราณคดี การเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เคารพบูชา ศิลปกรรม/ เทคนิค ความงาม ความประทับใจ ลักษณะพิเศษเฉพาะ ความหายาก เศรษฐกิจสังคมร่วมสมัย สัญลักษณ์ท้องถิ่น การเป็นตัวแทน ลักษณะพื้นที่ กทมกลืนกับสภาพแวดล้อม ความผูกพันต่อท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับ มีประโยชน์ในการศึกษาคุณค่า หมายเหตุ: ให้ระบุว่าอาคารนั้นมีหรือไม่มีคุณค่าในแต่ละด้านข้างต้น พร้อมคำอธิบายในกรณีที่มีคุณค่า การระบุคุณค่าในบางหัวข้อเช่น อายุสมัย การเป็นหลักฐานทางโบราณคดี ลักษณะพิเศษเฉพาะ ฯลฯ อาจจำเป็นที่จะต้องมีการขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเช่น กรมศิลปากร หรือ ให้ระบุไว้ว่า ไม่สามารถระบุได้เพื่อที่ทางเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง สผ. จะเป็นผู้กรอกข้อมูลในข้อนั้นๆ ไว้ในภายหลัง
สภาพความแท้ดั้งเดิม [Authenticity]	ระบุระดับการคงอยู่ของ ความดั้งเดิม ในด้านต่างๆของอาคารได้แก่ (1) ที่ตั้งอาคารว่าอยู่ในที่เดิมหรือมีการย้ายจากที่อื่น และ (2) บริเวณโดยรอบ (3) วัสดุ (4) การออกแบบ (5) ฝีมือช่าง ให้เป็นระดับ สูง กลาง ต่ำ ถ้าอาคารมีความแท้ดั้งเดิมน้อย แสดงว่ามีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ไปจากของเดิมมาก

03_02 แบบฟอร์มสำรวจระดับองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่เป็นอาคาร/ สิ่งก่อสร้าง (แบบฟอร์ม ข1)

ส่วนที่ 3 บทวิเคราะห์

สภาพในปัจจุบัน [Condition]

ระบุสภาพของอาคารว่าเสื่อมโทรมมากน้อยเพียงใด ดี ปานกลาง หรือทรุดโทรม
คุณค่าความสำคัญโดยรวมของอาคาร [Significance]

ระบุผลสรุปของการวิเคราะห์คุณค่าในด้านต่างๆ และความแท้ดั้งเดิม
ของอาคารออกเป็นระดับ สูง กลาง ต่ำ พร้อมคำอธิบายถึงเหตุผล

ภัยคุกคามและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลง

ระบุปัจจัยและสิ่งที่จะทำให้เกิดการสูญเสียคุณค่าความสำคัญและความแท้ดั้งเดิม
ทั้งในส่วนที่เป็นปัจจัยโดยตรง และปัจจัยทางอ้อมโดยระบุเป็น ระดับ สูง กลาง ต่ำ
และระบุปัจจัยตามหัวข้อย่อยที่ให้ (สามารถระบุได้มากกว่า 1 หัวข้อ)

ศักยภาพในการอนุรักษ์และพัฒนา

ระบุศักยภาพของอาคารเมื่อพิจารณาความพร้อมและความสัมพันธ์เทียบเคียง
กับบริบทโดยรอบ ให้เป็นระดับ สูง กลาง ต่ำ

แนวทางการจัดการ

ระบุ การดำเนินการเพื่อคงรักษาคุณค่าความสำคัญ และป้องกันภัยคุกคาม
ที่จะเกิดขึ้นกับอาคารที่มีความเหมาะสม ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ

แหล่งข้อมูล

ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลต่างๆ ทั้งในส่วนข้อมูลปฐมภูมิจากการสอบถามในพื้นที่
และส่วนที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่อ้างอิงจากเอกสารอื่นๆ

03_02 แบบฟอร์มสำรวจระดับองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ไม่เป็นอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง (แบบฟอร์ม ข2)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลการสำรวจและที่ตั้ง

ชื่อ	ชื่อองค์ประกอบ
เลขที่แหล่ง	เลขที่พื้นที่ ที่องค์ประกอบนี้ตั้งอยู่ (ตามแบบฟอร์ม ก)
เลของค์ประกอบ	เลขอ้างอิงของตัวองค์ประกอบนั้นตามที่ระบุอยู่ในแผนผังองค์ประกอบของส่วนที่ 2 ในแบบฟอร์ม ก
ตำแหน่งที่ตั้ง	ระบุ ถนน คลอง หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ อบต. เทศบาล จังหวัด ขององค์ประกอบนั้น
สถานภาพ	มรดกโลก (การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก) บัญชีรายชื่อ (การรอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก (tentative list))
กรรมสิทธิ์	ทะเบียนโบราณสถาน กรมศิลปากร พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม สผ.
ประเภท	อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ ระบุบุคคลหรือหน่วยงานที่มีสิทธิ์ในการครอบครององค์ประกอบนั้น ระบุว่าองค์ประกอบนั้นจัดเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมหรือธรรมชาติประเภทใด (สามารถระบุได้มากกว่า 1 หัวข้อถ้าองค์ประกอบนั้นมีลักษณะตรงกับหลายประเภท)
ผู้สำรวจ	ชื่อผู้สำรวจ (มากกว่า 1 คนได้)
วันที่สำรวจ	วันที่ดำเนินการสำรวจ (มากกว่า 1 ครั้งได้ ให้ระบุทุกครั้งที่ทำสำรวจเพิ่มเติม)
แผนที่อ้างอิง	แผนที่ระบุว่าองค์ประกอบนั้นอยู่ตำแหน่งใดในพื้นที่ตามแบบฟอร์ม ก และ/หรือ ผังอาคาร/ผังบริเวณคร่าวๆ
การเข้าถึง	มาตราส่วนตามความเหมาะสมกับขนาดขององค์ประกอบ เส้นทางคมนาคมในการเข้าถึงพื้นที่

73

03_02 แบบฟอร์มสำรวจระดับองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ไม่เป็นอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง (แบบฟอร์ม ข2)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลคุณลักษณะ

ข้อมูลทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี

ประวัติความเป็นมา เหตุการณ์สำคัญ บุคคลสำคัญ การใช้สอยดั้งเดิม
และตำนานที่เกี่ยวข้องกับอาคาร

สภาพทางกายภาพ

บรรยายลักษณะทางกายภาพขององค์ประกอบ เช่น ขนาด ลักษณะ วัสดุ ฯลฯ

ภาพถ่าย

รูปถ่ายประกอบ ที่สัมพันธ์กับคำบรรยายข้อมูลคุณลักษณะอาคาร
ตามหัวข้อข้างต้น

03_02 แบบฟอร์มสำรวจระดับองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ไม่เป็นอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง (แบบฟอร์ม ข2)

ส่วนที่ 3 บทวิเคราะห์

คุณค่า [value]	ระบุคุณค่าขององค์ประกอบตามหัวข้อต่อไปนี้คือ อายุสมัย ความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์สำคัญ การเป็นหลักฐานทางโบราณคดี การเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เคารพบูชา ศิลปกรรม/เทคนิค ความงาม ความประทับใจ ลักษณะพิเศษเฉพาะ ความหายาก เศรษฐกิจสังคมร่วมสมัย สัญลักษณ์ท้องถิ่น การเป็นตัวแทน ลักษณะพื้นถิ่น กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ความผูกพันต่อท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับ มีประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า หมายเหตุ:ให้ระบุว่าองค์ประกอบนั้นมีหรือไม่มีคุณค่าในแต่ละด้านข้างต้น พร้อมคำอธิบายในกรณีที่มีคุณค่า การระบุคุณค่าในบางหัวข้อเช่น อายุสมัย การเป็นหลักฐานทางโบราณคดี ลักษณะพิเศษเฉพาะ ฯลฯ อาจจำเป็นต้องมีการ ขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเช่น กรมศิลปากร หรือ ให้ระบุว่า ไม่สามารถระบุได้เพื่อที่ทางเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง สผ. จะเป็นผู้กรอข้อมูลในข้อนั้นๆ ไว้ในภายหลัง
สภาพความแท้ดั้งเดิม [Authenticity]	ระดับการคงอยู่ของ ความดั้งเดิม ในด้านต่างๆขององค์ประกอบได้แก่ (1) ที่ตั้งอาคาร ว่าอยู่ในที่เดิมหรือมีการย้ายจากที่อื่น และ (2) บริเวณโดยรอบ (3) วัสดุ [Material] (4) การออกแบบ [Design] (5)ฝีมือช่าง [Craftmanship] ให้เป็นระดับ สูง กลาง ต่ำ ถ้าอาคารมีความแท้ดั้งเดิมน้อยแสดงว่ามีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ไปจากของเดิมมาก หมายเหตุ: ในกรณีที่องค์ประกอบเป็นองค์ประกอบทางธรรมชาติ ความแท้ดั้งเดิมในข้อ 3-5 ไม่จำเป็นต้องกรอข้อมูล

03_02 แบบฟอร์มสำรวจระดับองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ไม่เป็นอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง (แบบฟอร์ม ข2)

ส่วนที่ 3 บทวิเคราะห์

สภาพในปัจจุบัน [Condition]

ระบุสภาพขององค์ประกอบว่าเสื่อมโทรมมากน้อยเพียงใด ดี ปานกลาง หรือทรุดโทรม
คุณค่าความสำคัญโดยรวม [Significance]

ระบุผลสรุปของการวิเคราะห์หาค่าในด้านต่างๆและความแท้ดั้งเดิม
ขององค์ประกอบออกเป็นระดับ สูง กลาง ต่ำ พร้อมคำอธิบายถึงเหตุผล

ภัยคุกคามและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลง

ระบุปัจจัยและสิ่งที่จะทำให้เกิดองค์ประกอบสูญเสียคุณค่าความสำคัญ
และความแท้ดั้งเดิม ทั้งในส่วนที่เป็นปัจจัยโดยตรง และปัจจัยทางอ้อมโดยระบุเป็น
ระดับ สูง กลาง ต่ำ และระบุปัจจัยตามหัวข้อย่อยที่ให้ (สามารถระบุได้มากกว่า 1
หัวข้อ)

ศักยภาพในการอนุรักษ์และพัฒนา

ระบุศักยภาพขององค์ประกอบเมื่อพิจารณาความพร้อมและความสัมพันธ์เทียบเคียง
กับบริบทโดยรอบ ให้เป็นระดับ สูง กลาง ต่ำ

แนวทางการจัดการ

ระบุ การดำเนินการเพื่อคงรักษาคุณค่าความสำคัญ และป้องกันภัยคุกคาม
ที่จะเกิดขึ้นกับองค์ประกอบที่มีความเหมาะสม ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ

แหล่งข้อมูล

ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลต่างๆ ทั้งในส่วนข้อมูลปฐมภูมิจากการสอบถามในพื้นที่
และส่วนที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่อ้างอิงจากเอกสารอื่นๆ